

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Gdańsk, dnia czwartek, 14 grudnia 2017 r.

Poz. 4518

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE WOJEWODY POMORSKIEGO

z dnia 13 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania nazwy ulicy w mieście Gdańsku

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389), po uzyskaniu opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zarządza się co następuje:

§ 1. Ulicy Dąbrowszczaków położonej w mieście Gdańsku nadaje się nazwę Prezydenta Lecha Kaczyńskiego.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Uzasadnienie

Obowiązująca od dnia 2 września 2016 r. ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389), dalej jako: ustawa, wprowadziła w art. 1 ust. 1 regulację, zgodnie z którą nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować.

Ustawa w art. 6 ust. 1 nałożyła na właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego obowiązek zmiany, w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie, obowiązujących w dniu wejścia w życie ustawy nazw budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniających osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujących taki ustrój w inny sposób. W przypadku niewykonania tego obowiązku przez organy jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy.

W piśmie z dnia 19 września 2017 r. (znak: BPR-0701-20(39)/15) Prezes Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wskazał, że w ocenie Instytutu nazwa ulicy Dąbrowszczaków w mieście Gdańsku podlega zmianie jako wypełniająca normę art. 1 ustawy.

Mając na uwadze powyższe Wojewoda Pomorski, pismem z dnia 6 października 2017 r., wystąpił do Prezydenta Miasta Gdańska o przesłanie dokumentacji związanej z nadaniem nazwy między innymi w/w ulicy. W odpowiedzi, pismem z dnia 17 października 2017 r. Prezydent Miasta Gdańska przekazał posiadaną dokumentację archiwalną w przedmiotowej sprawie. Po otrzymaniu i przeanalizowaniu otrzymanych informacji, mając na uwadze treść art. 6 ust. 3 ustawy, Wojewoda Pomorski (pismem z dnia 31 października 2017 r.) wystąpił do Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Gdańsku o opinię potwierdzającą niezgodność nazwy ulicy Dąbrowszczaków z art. 1 ustawy. Opinią z dnia 12 grudnia 2017 r.

(znak: BUW-940-239(30)/17), Instytut Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdził tę niezgodność. W opinii tej wskazano, że”

„Dąbrowszczacy” to pojęcie odnoszące się do komunistów i innych ochotników (przede wszystkim narodowości polskiej) – członków XIII Brygady Międzynarodowej im. Jarosława Dąbrowskiego w czasie wojny domowej i sowieckiej interwencji w Hiszpanii w latach 1936–1939. Pojęcie to niekiedy rozszerzane jest także na innych uczestników wojny w Hiszpanii narodowości polskiej. Dąbrowszczacy byli realizatorami polityki stalinowskiej na Półwyspie Iberyjskim. Ze względów propagandowych wykorzystali jako patrona Jarosława Dąbrowskiego, od lat nieżyjącego zasłużonego polskiego dowódcę, członka Komitetu Centralnego Narodowego, przekształconego w Rząd Narodowy w okresie Powstania Styczniowego, emigranta we Francji, który, po klęsce w wojnie z Prusami w roku 1871, stanął na czele wojsk tzw. Komuny Paryskiej i zginął na barykadach w Paryżu.

Polscy komuniści byli rozproszeni po brygadach różnych narodowości. Należeli m.in. do ściśle współpracującego z wywiadem sowieckim pionu politycznego – pełnili m.in. funkcje komisarzy politycznych, tworzonych przy poszczególnych jednostkach wojskowych według wzorców stalinowskich. Jednym z pierwszych polskojęzycznych oddziałów była 36-osobowa grupa im. J. Dąbrowskiego, utworzona przez St. Matuszczaka, S. Ulanowskiego, A. Kochanka. Na jej bazie w październiku 1936 r. sformowano batalion im. J. Dąbrowskiego (w składzie XI, a potem XII Brygady Międzynarodowej), którego dowódcą był początkowo Ulanowski, a Matuszczak – komisarzem politycznym. W czerwcu jednostka została przeformowana w międzynarodową 150 brygadę, w której skład wszedł batalion „polski” im. Palafoxa (dowódca J. Tkaczow, komisarz polityczny S. Tomaszewicz), złożony z Polaków, Hiszpanów, Ukraińców (oddzielna kompania im. T. Szewczenki) i Żydów (oddzielna kompania im. N. Botwina). Całą 150 brygadą dowodził Hiszpan Fernando Gerasi. Po nim kolejno: Józef Strzelczyk, Ukrainiec Michaił Chwatow i Bolesław Mołojec. Matuszczak został jej komisarzem politycznym. W sierpniu 1937 r. brygada została przemianowana na XIII Brygadę im. J. Dąbrowskiego. W 1938 r. znalazła się m.in. w składzie 35 dywizji dowodzonej przez Karola Świerczewskiego. Komuniści pochodzenia polskiego byli dowódcami i komisarzami politycznymi także w 129 brygadzie międzynarodowej, 35 i w 45 dywizji. We wrześniu 1938 r. podjęta została decyzja o rozformowaniu i demobilizacji brygad międzynarodowych. W 1939 r. „dąbrowszczacy” walczyli jeszcze na froncie katalońskim, po czym uciekli do Francji, gdzie zostali internowani. Większość z nich dążyła do budowy w Hiszpanii państwa stalinowskiego. Rzeczpospolita Polska pozbawiła ich obywatelstwa polskiego.

W latach wojny jako tzw. „hiszpanie” stali się zapleczem kadrowym dla powstających w centralnej Polsce oddziałów komunistycznej Gwardii Ludowej PPR. Jej pierwszym dowódcą był „hiszpan”, przeszkolony w ZSRS dywersant Bolesław Mołojec – jeden z dowódców Brygady im. Dąbrowskiego w 1938 r.. Jako „dąbrowszczacy” stali się częścią propagandowego mitu w okresie PRL, głoszącego, iż komuniści w różnych krajach świata walczyli o wyzwolenie „narodowe i społeczne”, przy pełnym przemilczeniu ich dążeń do rozszerzenia systemu stalinowskiego i zasięgu totalitarnego ZSRS na inne kraje Europy.

Według art. 1 ust. 1 ustawy *nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować*. Jednocześnie – jak stanowi art. 1 ust. 2 ustawy - *za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944–1989*. Nadto zgodnie z wykładnią językową „symbolizować” oznacza *przedstawiać coś pod postacią symbolu; być symbolem czegoś*. Z kolei „propagować” to *szerzyć, upowszechniać idee, hasła, myśli* (zob. *Słownik Języka Polskiego*, oprac. E. Sobol, Warszawa 2005, s. 761, 979). W kontekście powyższego nie ulega kwestii, iż nazwa ulicy *Dąbrowszczaków* upamiętnia formację wojskową (organizację) symbolizującą komunizm”.

Mając na uwadze stanowisko wyrażone w opinii Instytutu Pamięci Narodowej, które Wojewoda Pomorski w pełni podziela, należy stwierdzić, że nazwa ulicy Dąbrowszczaków jest nazwą wypełniającą dyspozycję przepisu art. 1 ust. 1 i 2 oraz art. 6 ust. 1 ustawy.

W związku z faktem, że Rada Miasta Gdańska, w terminie wskazanym w art. 6 ust. 1 ustawy, nie zmieniła nazwy ulicy Dąbrowszczaków, koniecznym stało się wydanie niniejszego zarządzenia

zastępczego. Wojewoda Pomorski nadał ulicy nazwę Prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Nazwa ta jest zgodna z art. 1 ustawy.

Lech Kaczyński, ur. 18 czerwca 1949 r. w Warszawie, zginął 10 kwietnia 2010 r. w katastrofie lotniczej k. Smoleńska (Rosja). Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego, Wydz. Prawa i Administracji (1971), w 1980 r. doktorat, w 1990 r. habilitacja, od 1996 r. profesor nadzwyczajny. W latach 1971-1997 pracownik naukowy Katedry Prawa Pracy Uniwersytetu Gdańskiego. W 1976 r. zbierał pieniądze dla represjonowanych po wydarzeniach Czerwca robotników Ursusa i Radomia. Od 1977 r. współpracownik Biura Interwencyjnego KOR, następnie KSS KOR, w latach 1978-1980 autor w niezależnym piśmie „Robotnik Wybrzeża”, kolporter „Robotnika” i „Biuletynu Informacyjnego” KSS KOR; działacz WZZ Wybrzeża, prowadził szkolenia i wykłady dla robotników z prawa pracy i historii.

W sierpniu 1980 r. uczestnik strajku w Stoczni Gdańskiej im. Lenina, doradca Miedz Zakładowego Komitetu Strajkowego, współautor tekstu Porozumienia Gdańskiego; w 1980 r. szef Biura Interwencyjnego, kierownik Zespołu Analiz Bieżących MKZ Gdańsk; w lipcu 1981 delegat na IWZD Regionu Gdańsk, członek Zarządu Regionu; delegat na I Krajowego Zjazdu Delegatów, członek Komisji Programowej, przewodniczący zespołu ds. uregulowania stosunków z PZPR.

13 grudnia 1981 r. internowany w Ośr. Odosobnienia w Strzebielinku, zwolniony 15 października 1982 r. 1982-1988 członek zespołu doradców Lecha Wałęsy; od 1983 r. uczestnik posiedzeń Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej oraz prac Regionalnej Komisji Koordynacyjnej Gdańsk; opracowywał raporty nt. prawa w Polsce, udzielał wskazówek działaczom wzywanych na przesłuchania. Od 1985 r. w regionalnej Radzie Pomocy Więźniom Politycznym w Gdańsku; od stycznia 1986 r. członek Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej „S”. 1987-1989 w składzie sekretariatu KKW (z Andrzejem Celińskim, Jarosławem Kaczyńskim i Henrykiem Wujcem). W maju i sierpniu 1988 r. uczestnik strajków w Stoczni Gdańskiej i doradca KS (maj 1988 r.) oraz MKS (sierpień 1988 r.). We wrześniu 1988 r. uczestnik poufnych rozmów opozycji z przedstawicielami władz w Magdalence k. Warszawy, następnie w składzie powołanej przez KKW tzw. szóstki kierownictwa „S” do rozmów przy Okrągłym Stole. Od 18 grudnia 1988 r. członek KO przy Przewodniczącym „S” Lechu Wałęsie.

W 1989 r. uczestnik obrad Okrągłego Stołu, m.in. w zespole ds. pluralizmu związkowego. Od kwietnia 1989 r. członek Prezydium Krajowej Komisji Wykonawczej „Solidarności”. 1989-1991 senator RP z listy KO „S”, członek senackiej Komisji Polityki Społecznej i Zdrowia. W sierpniu 1989 r. wspomagał brata Jarosława Kaczyńskiego w pracach nad utworzeniem koalicji między „S” a ZSL i SD. W latach 1990-1991 I wiceprzewodniczący „S” (praktycznie kierował Związkiem w czasie kampanii prezydenckiej L. Wałęsy i po jego wyborze na urząd prezydenta RP). Od marca do października 1991 r. minister ds. bezpieczeństwa w Kancelarii Prezydenta L. Wałęsy oraz szef BBN. W latach: 1991-1993 poseł RP z listy Porozumienia Obywatelskiego Centrum, 1991-1992 przewodniczący sejmowej Komisji Spraw Wewnętrznych i Administracji, 1992-1995 prezes NIK, 1996-1999 prof. Uniwersytetu Gdańskiego, od 1999 prof. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (od 2000 urlopowany), 2000-2001 minister sprawiedliwości i Prokurator Generalny RP, 2001-2002 poseł RP z listy PiS; 2001-2003 prezes PiS (od 2003 honorowy prezes). Od listopada 2002 r. prezydent Warszawy; współtwórca Muzeum Powstania Warszawskiego, które otworzył 1 sierpnia 2004 r. W dniu 23 października 2005 r. wybrany na urząd prezydenta RP. Wyróżniony tytułem Dr h.c. m.in. gruzińskiego Państwowego Uniwersytetu im. I. Dżawachiszwilego (2007), Uniwersytetu Słowiańskiego w Baku (2009), Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (2009). Autor ok. 40 publikacji z dziedziny prawa. Kawaler Orderu Orła Białego (2005), Krzyża Wielkiego Orderu Odrodzenia Polski (2005), odznaczony m.in. gruzińskim Orderem Świętego Jerzego (2007), ukraińskim Orderem Jarosława Mądrego I stopnia (2007), najwyższymi odznaczeniami Słowacji i Czech. Pochowany 18 kwietnia 2010 r. razem z małżonką, Marią Heleną Mackiewicz-Kaczyńską, na Wawelu. W okresie 26 czerwca 1978 r. – 4 kwietnia 1986 r. rozpracowywany przez Wydz. III-1 KW MO/WUSW w Gdańsku w ramach SOS krypt. Radca, 30 lipca 1986 r. – 29 sierpnia 1989 r. przez Inspektorat 2 WUSW w Gdańsku w ramach SOS/SOR krypt. Kacper.

Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, a zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Od niniejszego zarządzenia zastępczego przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Pomorskiego.

WOJEWODA POMORSKI

Dariusz Drelich